

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Філологічний факультет освітніх технологій
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов**

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ / НІМЕЦЬКОЇ / ФРАНЦУЗЬКОЇ / ІСПАНСЬКОЇ МОВИ

Галузь знань А Освіта

Спеціальність А4 Середня освіта

Спеціалізації А4.021 Англійська мова та зарубіжна література
 А4.022 Німецька мова та зарубіжна література
 А4.023 Французька мова та зарубіжна література
 А4.024 Іспанська мова та зарубіжна література

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Освітні програми

Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська мова і друга західноєвропейська мова)

Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (німецька мова і друга західноєвропейська мова)

Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (французька мова і друга західноєвропейська мова)

Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (іспанська мова і друга західноєвропейська мова)

Форма здобуття освіти – денна

Курс (рік навчання) – IV

Кількість кредитів – 6

Форма підсумкового контролю – залік

Програма виробничої педагогічної практики з англійської / німецької / французької / іспанської мови для студентів IV курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти філологічного факультету освітніх технологій.

Розробники:

Борецька Г.Е., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов.

Кудіна В.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов.

Рецензенти:

Паршикова О. О., доктор пед. наук, професор, професор Київського національного лінгвістичного університету.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов, протокол № 20 від «25» червня 2025 р.

Завідувач кафедри

Валентина ЧЕРНИШ

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні вченої ради філологічного факультету освітніх технологій, протокол № 1 від 16 вересня 2025 р.

Голова вченої ради факультету

Марія ПИСАНКО

Пояснювальна записка

Виробнича педагогічна практика посідає провідне місце в системі практичної підготовки вчителя іноземної мови. Програма практики включає вимоги і завдання щодо її організації, проведення і звітності. Практика проводиться згідно з вимогами освітньої програми та навчального плану. Протягом практики продовжується оволодіння студентами професійно-педагогічними вміннями вчителя іноземної мови та класного керівника в умовах реального педагогічного процесу.

Опис педагогічної практики: в базових школах студенти-практиканти здійснюють обов'язки вчителя англійської / німецької / французької / іспанської мови та класного керівника. У ході такої діяльності студенти навчаються:

- здійснювати комунікативно-навчальну функцію, яка охоплює інформаційний, мотиваційно-стимулювальний і контрольнo-корегувальний компоненти, тобто вміло застосовувати різноманітні методи, форми, прийоми навчання та сучасні засоби навчання в різних умовах для формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності;
- здійснювати розвивальну функцію, а саме накреслювати шляхи формування та розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, його пізнавальних і розумових сил на матеріалі іноземної мови як навчального предмета;
- здійснювати виховну функцію, вирішувати завдання морального, культурно-естетичного, гуманістичного виховання учнів, зокрема й засобами іноземної мови;
- здійснювати гностичну функцію, аналізувати навчальний матеріал, виділяти в ньому об'єкти навчання, прогнозувати труднощі його засвоєння з урахуванням рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів конкретного класу;
- об'єктивно оцінювати зміст, засоби навчання іноземної мови і культури в різних умовах; вивчати та узагальнювати досвід навчання іноземних мов;
- здійснювати конструктивно-планувальну функцію, планувати і творчо конструювати навчальний процес загалом, а також процес навчання конкретного навчального матеріалу (лексичного, граматичного, фонетичного, країнознавчого тощо);
- планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позакласній роботі, зокрема в інтересах індивідуалізації та диференціації навчання;
- здійснювати організаторську функцію (в органічному зв'язку з гностичною та конструктивно-планувальною функціями), тобто реалізовувати плани (поурочні, серії уроків, позакласних заходів), творчо вирішувати педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

Бази проходження практики. Вимоги до баз практики.

Для проходження виробничої педагогічної практики здобувачі вищої освіти денної форми здобуття освіти у складі академічної групи направляються на базах практики, перелік яких визначений Університетом і з якими Університет співпрацює за завчасно укладеними договорами за відповідною формою. Тривалість дії такого договору погоджується договірними сторонами.

Педагогічна виробнича практика проводиться в базових закладах загальної середньої освіти різного типу міста Києва. Базами практики можуть бути ЗЗСО, що мають кваліфіковані педагогічні кадри та необхідну навчально-матеріальну базу.

Рекомендовані бази практики для проходження виробничої педагогічної практики:

1. Ліцей № 53 Шевченківського району м. Києва.
2. Ліцей № 85 міста Києва.
3. Ліцей № 112 імені Т. Шевченка міста Києва.
1. Ліцей № 117 ім. Лесі Українки Печерського району м. Києва
2. Ліцей № 123 «Романо-германський» міста Києва.
3. Спеціалізована школа I-III ступенів №135 з поглибленим вивченням англійської мови Шевченківського району м. Києва.
4. Ліцей № 239 Оболонського району м. Києва.
5. Скандинавський ліцей Дарницького району м. Києва.

Здобувачі вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта, які працюють на посаді вчителя іноземної мови у закладі загальної середньої освіти не менш як на 0.5 ставки, мають право проходити виробничу педагогічну практику за місцем роботи.

Метою виробничої педагогічної практики з англійської / німецької / французької / іспанської мови є оволодіння студентами сучасними методами, формами та засобами навчання іноземної мови, формування в них на базі одержаних знань основ методичної теорії професійних умінь та навичок для розв'язання конкретних методичних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. У результаті проходження виробничої педагогічної практики у студентів мають бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння вчителя іноземної мови та класного керівника, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності: освітньої (навчальної і виховної – класної та позакласної) й дослідницької роботи.

До завдань виробничої педагогічної практики входять формування інтегральної та фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність, яка має бути сформована у результаті проходження педагогічної практики:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері професійної діяльності та навчання, що передбачає використання

сучасних освітніх концепцій, інноваційних методів і технологій навчання іноземних мов та зарубіжної літератури.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

А. Мовно-комунікативна

ФК 1. Здатність дотримуватися сучасних норм першої і другої західноєвропейської мови в усному та писемному спілкуванні з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

ФК 2. Здатність використовувати в професійному спілкуванні знання про першу і другу західноєвропейську мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та забезпечувати формування іншомовної комунікативної компетентності учнів.

А. Предметно-методична

ФК 4. Здатність моделювати зміст навчання першої та другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК 5. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей та здійснювати інтегроване навчання; розвивати в них критичне мислення та формувати ціннісні ставлення.

ФК 6. Здатність добирати й використовувати сучасні та ефективні методики, методи, технології та засоби навчання, виховання й розвитку учнів.

ФК 7. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

А. Інформаційно-цифрова компетентність

ФК 8. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ФК 9. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні освітні ресурси й застосовувати цифрові технології в освітньому процесі.

Б. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

Б. 1. Психологічна компетентність

ФК 10. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів та використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки та я-ідентичності учнів; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

ФК 11. Здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

Б. 2. Емоційно-етична компетентність

ФК 12. Здатність усвідомлювати власний емоційний стан і керувати ним; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, усвідомлювати й поціновувати взаємозалежність людей у глобальному світі.

Б. 3. Компетентність педагогічного партнерства

ФК 13. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.

ФК 14. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища

В. 1. Інклюзивна компетентність

ФК 15 Здатність забезпечувати умови для функціонування інклюзивного освітнього середовища, створювати в ньому сприятливу атмосферу для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також надавати педагогічну підтримку особам з особливими освітніми потребами.

В. 2. Здоров'язбережувальна компетентність

ФК 16. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни.

ФК 17. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності та надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

В.3. Проєктувальна компетентність

ФК 18. Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

Г. Управління освітнім процесом

Г.1. Прогностична компетентність

ФК 19. Здатність планувати освітній процес з англійської / німецької / французької / іспанської мови та другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури, прогнозувати його результати.

Г.2. Організаційна компетентність

ФК 20. Здатність організовувати освітній процес з англійської / німецької / французької / іспанської мови та другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури, здійснювати виховання і розвиток учнів, використовувати різні види й форми їхньої навчальної та пізнавальної діяльності.

Г. 3. Оцінювально-аналітична компетентність

ФК 21. Здатність здійснювати оцінювання та аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати формування в учнів умінь самооцінювання та взаємооцінювання.

Д. Безперервний професійний розвиток

Д. 1. Дослідницько-інноваційна компетентність

ФК 22. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі та використовувати різноманітні інновації й підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.

ФК 23. Здатність обґрунтовувати, планувати та виконувати дослідницький проєкт, аналізувати й узагальнювати його результати; апробувати й оприлюднити їх у формі наукових доповідей та публікацій.

Д. 2. Здатність до навчання впродовж життя

ФК 24. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, керівництва тощо).

Д.3. Рефлексивна компетентність

ФК 25. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати індивідуальні професійні потреби.

Програмні результати проходження практики Очікувані результати навчання з педагогічної практики:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання		
1.	Знати		
1.1	Знати і розуміти теоретичні засади планування та проведення уроків іноземної мови. Здатність застосовувати знання і розуміння в галузі методики навчання іноземних мов.	Семінарські заняття. Відвідування демонстраційних уроків, їх обговорення. Методи: пояснювально-ілюстративні, інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні.	Усна співбесіда. Відвідування демонстраційних уроків вчителів. Аналіз відвіданих уроків вчителів. Демонстрація розроблених планів-конспектів уроку.
1.2	Здатність вирішувати складні професійно-методичні завдання у нових і нестандартних ситуаціях організації освітнього процесу з іноземної мови.	Відвідування демонстраційних уроків, їх обговорення Методи: пояснювально-ілюстративні, моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, навчання у співпраці (cooperative learning).	Усна співбесіда. Відвідування демонстраційних уроків вчителів. Аналіз відвіданих уроків вчителів. Демонстрація розроблених планів-конспектів уроку.
1.3.	Здатність формувати англійськомовну комунікативну компетентність учнів закладів середньої освіти на уроках і позакласних заходах з англійської мови. Здатність оцінювати рівень сформованості англійськомовної комунікативної компетентності учнів.	Планування та проведення студентом уроків іноземної мови Методи: пояснювально-ілюстративні, моделювання проблемних ситуацій (case-study).	Усна співбесіда. Аналіз проведеного студентом уроку, аналіз розробленого плану-конспекту; обговорення критеріїв оцінювання відповідей учнів.
1.4.	Здатність оцінювати рівень	Планування та	Усна співбесіда.

	розвитку власної професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності. Здатність оцінювати власну професійно-методичну діяльність.	проведення студентом уроків іноземної мови Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, навчання у співпраці (cooperative learning).	Аналіз проведеного студентом уроку, аналіз розробленого плану-конспекту; обговорення критеріїв оцінювання відповідей учнів.
1.5.	Здатність проєктувати і втілювати ефективну стратегію професійно методичного саморозвитку та самовдосконалення.	Семінарські заняття Відвідування демонстраційних уроків Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інформаційно-комп'ютерні.	Усна співбесіда. Демонстрація мультимедійної презентації.
2.	Уміти		
2.1.	Уміти опрацьовувати наукову літературу з проблем; уміти аналізувати відвідані уроки англійської / німецької / французької / іспанської мови; уміти планувати та проводити уроки англійської / німецької / французької / іспанської мови.	Семінарські заняття Взаємовідвідування уроків. Проведення уроків іноземної мови. Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні.	Взаємовідвідування уроків, їх аналіз. Проведення уроків іноземної мови. Звіт студента.
2.2.	Уміти аналізувати відвідані позакласні заходи, проведені українською та англійської / німецької / французької / іспанської мови мовами; уміти планувати та проводити позакласні заходи українською та англійської / німецької / французької / іспанської мови мовами.	Семінарські заняття Відвідування демонстраційних позакласних заходів Проведення позакласних заходів українською та англійської / німецької / французької / іспанської мовами. Методи: інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, навчання у співпраці (cooperative learning).	Відвідування демонстраційних позакласних заходів і взаємовідвідування, аналіз заходів. Проведення позакласних заходів українською та англійської / німецької / французької / іспанської мови мовами. Звіт студента.
2.3.	Уміти здійснювати науково-дослідну роботу	Практичні заняття Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні.	Усна співбесіда. Демонстрація виконаних завдань трьох рівнів складності. Демонстрація мультимедійної презентації. Звіт студента.

3.	Комунікація		
3.1.	Уміти спілкуватися з учнями / їх батьками / колегами /зарубіжними колегами іноземними мовами в усній і письмовій формах на професійні теми.	Самостійна робота Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, навчання у співпраці (cooperative learning).	«Професійні дебати». Ділова гра.
4.	Автономність і відповідальність		
4.1.	Уміти планувати свою професійну самоосвіту, самовдосконалення й саморозвиток, нести персональну відповідальність.	Самостійна робота Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні.	Презентація та захист індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

**Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із
програмними результатами навчання**

Результати навчання з дисципліни (ОК 25) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
ПРН 4. Здатність демонструвати належний рівень володіння сучасною першою та другою західноєвропейською мовами, з дотриманням фонетичних, просодичних, лексичних, стилістичних, орфоепічних та граматичних норм, для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного спілкування, співпрацюючи з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.		+	+	+			+		+	+

ПРН 5. Здатність розуміти системи першої та другої західноєвропейської мов, загальних властивостей літератури як мистецтва слова, вміти їх застосовувати у процесі спілкування в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах комунікації (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, освітній, професійній, науковій сферах в умовах міжкультурного спілкування.	+	+	+		+	+				+
ПРН 9. Здатність робити власні висновки і використовувати їх для формулювання знань і обґрунтувань під час спілкування державною та іноземною мовами усно й письмово з фахівцями у галузі педагогіки, методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури, а також з нефахівцями у цих галузях, усвідомлюючи специфіку національного менталітету партнера по спілкуванню та інші позамовні чинники, враховуючи їх у процесі реалізації міжкультурної взаємодії.	+	+	+	+	+	+				+
ПРН 10. Здатність розв'язувати складні професійні завдання у нових, нестандартних, непередбачуваних умовах і ситуаціях та відповідати за ухвалені рішення.	+	+	+		+	+			+	+
ПРН 11. Здатність прогнозувати та визначати цілі й результати освітнього процесу з формування іншомовної комунікативної	+		+	+	+	+	+		+	+

кожного з них.										
ПРН 20. Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з іншими вчителями і фахівцями (асистентами вчителя й фахівцями психолого-педагогічного супроводу) на засадах партнерства; до участі в методичних об'єднаннях вчителів іноземних мов та/або зарубіжної літератури. Здатність залучати батьків до освітнього процесу, до ухвалення рішень стосовно навчання, виховання й розвитку учнів, із використанням різних форм, засобів і стратегій комунікації.	+	+	+	+	+	+			+	
ПРН 21. Здатність застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та визначати їхню дієвість.	+	+	+	+	+		+		+	
ПРН 22. Здатність аналізувати інформацію щодо освітніх інновацій, умов їхнього впровадження та інтегрувати їх у власну педагогічну практику, адаптувати їх до різних умов освітнього процесу та сучасних вимог до педагогічної діяльності з урахуванням особливостей діяльності закладу освіти, індивідуальних потреб учнів.	+	+		+	+	+		+	+	+
ПРН 23. Здатність обґрунтовувати, планувати та виконувати дослідницькі проекти з психології, педагогіки, історії зарубіжної літератури та методики навчання іноземних мов, визначати етапи їхнього виконання, необхідні ресурси	+	+	+	+		+		+		+

та очікувані результати.										
ПРН 24. Здатність збирати, критично вивчати, узагальнювати, структурувати, систематизувати інформацію, дані, необхідні для реалізації дослідження та аналізувати і підсумовувати його результати.	+		+	+	+	+		+	+	+
ПРН 27. Здатність критично оцінювати власну професійну та дослідницьку діяльність, здійснювати моніторинг та оцінювати рівень сформованості власної професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності й систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію впродовж життя.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Структура педагогічної практики

Протягом виробничої педагогічної практики студент-практикант здійснює обов'язки учителя англійської / німецької / французької / іспанської мови та класного керівника.

Як учитель студент-практикант здійснює такі види роботи:

- 1) навчальна робота практиканта (планування та проведення уроків англійської / німецької / французької / іспанської мови; відвідування уроків іноземної мови, участь у їх аналізі);
- 2) позакласна робота з англійської / німецької / французької / іспанської мови (розробка та проведення виховних заходів; відвідування заходів, участь у їх аналізі);
- 3) науково-дослідницька робота з методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови (виконання індивідуального завдання, пов'язаного з дослідженням методичних аспектів викладання іноземної мови та виступ на методичному семінарі за результатами дослідження).

Студент-практикант виконує обов'язки класного керівника, а саме:

- 1) проводить виховну роботу;
- 2) проводить науково-дослідницьку роботу, бере участь у наукових психолого-педагогічних семінарах;
- 3) готує методичну розробку виховного заходу українською мовою та проводить цей захід.

Етапи діяльності студента-практиканта. Зміст етапів практики

Навчальна та виховна робота студентів-практикантів здійснюється в чотири етапи.

На *початковому* етапі педагогічної практики, що триває п'ять днів, студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Бере участь у настановних зборах і в організаційних заняттях в Університеті та школі.
2. Знайомиться з класом, вивчає робочий план, журнал, розклад уроків та інші документи.
3. Визначає тематику і форми проведення виховних заходів українською та іноземною мовами.
4. Обирає / уточнює тему наукового дослідження.
5. Складає індивідуальний план роботи, подає його на підпис груповому методисту та керівнику практики з психолого-педагогічних аспектів.
6. Відвідує уроки вчителів, позакласні заходи, що проводяться вчителями іноземної мови, класними керівниками, студентами-практикантами, бере участь в аналізі відвіданих уроків і виховних заходів.
7. Складає тематичний план серії уроків.

На *основному* етапі педагогічної практики студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Студент проводить не менше чотирьох уроків англійської / німецької / французької / іспанської мови на тиждень.
2. Студент допускається до проведення уроків тільки за наявності повного конспекту уроку, підписаного вчителем, груповим методистом або керівником практики з психолого-педагогічних аспектів.
3. Готуючись до уроків, студент розробляє та виготовляє необхідні для їх проведення допоміжні засоби навчання.
4. Студент відвідує уроки та бере участь в їх аналізі: не менше 8 уроків на тиждень, що проводять учителі іноземної мови згідно з розкладом відвідувань і взаємовідвідувань студента-практиканта.
5. За час педпрактики студент готує та проводить не менше одного позакласного заходу українською мовою (як класний керівник) та одного – з іноземної мови, має конспекти їх проведення.
6. Студент відвідує позакласні заходи, що проводяться українською та іноземною мовами, які проводять вчителі, класні керівники та практиканти (не менше двох заходів у кожного студента), і бере участь в їх аналізі.
7. Студент бере участь у методичних і психолого-педагогічних семінарах і виступає на них з доповідями.

8. Студент проводить дослідницьку роботу за темою курсової роботи та за своїм вибором.

9. Студент проводить дослідницьку роботу за обраною темою з педагогіки чи психології.

На *заключному* етапі педагогічної практики студент виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з педагогічної практики:
2. Здає звітну документацію керівникам педагогічної практики для перевірки та оцінювання.
3. Захищає свій звіт з педагогічної практики на засіданні педради закладу загальної середньої освіти (факультативно).

4. Бере участь у підсумкових заходах з педагогічної практики: засіданнях круглого столу, підсумкових конференціях тощо.

Права та обов'язки студента-практиканта:

Студент-практикант має право:

1. Вносити пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу, організації педагогічної практики.
2. Одержувати консультації вчителя та керівників практики з усіх питань проведення педагогічної практики.
3. Користуватися бібліотекою школи, навчальними кабінетами, навчальними посібниками.

Студент-практикант зобов'язаний:

1. Брати участь у настановній і підсумковій конференціях, а також нарадах з питань педагогічної практики.
2. Працювати в школі не менше п'яти днів на тиждень.
3. Виконувати завдання педагогічної практики, передбачені програмою. Виявляти відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт і гуманність.
4. Допомогати класному керівникові у проведенні виховної роботи серед учнів.
5. Виконувати правила внутрішнього розпорядку закладу загальної середньої освіти, в якому проходить практику, розпорядження адміністрації школи, вчителів, керівників педагогічної практики, а також старости групи.
6. Вживати необхідних заходів щодо дотримання вимог шкільної гігієни у повсякденній роботі з учнями.
7. Звітувати про виконання програми педагогічної практики, подати методисту та керівнику практики з психолого-педагогічних аспектів необхідну документацію.

Староста академічної групи під час педпрактики веде облік відвідування студентами школи, несе відповідальність за дотримання ними дисципліни, вчасно інформує керівників педагогічної практики про зміни у розкладі уроків, у графіку проведення виховних заходів, про відсутність студентів у школі (з поважних чи неповажних причин), про стан взаємовідвідування практикантами уроків, позакласних заходів та ін.

Обов'язки керівників педагогічної практики

Діяльність керівників педагогічної практики – науково-педагогічних працівників Університету, керівництва школи та вчителів – здійснюється у п'ять етапів: етап попередньої роботи, початковий, основний і підсумковий етапи, етап організаційної роботи після закінчення педагогічної практики. На етапі попередньої роботи керівники педагогічної практики від Університету виконують такі обов'язки:

- беруть участь у настановних конференціях;
- керівник педагогічної практики факультету організовує обмін досвідом проведення педагогічної практики між методистами, а також проводить заняття з методики проведення педагогічної практики з груповими методистами;

- груповий методист і керівник практики з психолого-педагогічних аспектів разом із керівництвом школи здійснюють попередній вибір класів, груп, учителів іноземної мови та класних керівників, розв'язують інші організаційні питання.

На початковому етапі обов'язки керівників виробничої педагогічної практики від Університету такі:

- керівник педагогічної практики факультету в перший день педагогічної практики організовує інструктивні збори групових методистів, керівників практики з психолого-педагогічних аспектів та студентів факультету;

- у перший день педагогічної практики груповий методист та керівник практики з психолого-педагогічних аспектів проводять організаційне заняття з академічною групою студентів в університеті або школі;

- у перший або другий день педагогічної практики в школі організовують бесіди з директором, його заступником з навчальної роботи або керівниками методичних об'єднань учителів іноземної мови та іншими вчителями і класними керівниками;

- протягом перших п'яти днів педагогічної практики організовують знайомство практикантів з групами і класами;

- протягом першого тижня груповий методист організовує відвідування уроків учителів і проводить зі студентами їх аналіз;

- у перші дні педагогічної практики груповий методист організовує відвідування студентами та аналіз спеціально підготовленого уроку вчителя;

- протягом перших днів педагогічної практики груповий методист організовує відвідування студентами та аналіз позакласного заходу, що проводиться з іноземної мови й спеціально готується вчителем;

- у перший тиждень педагогічної практики груповий методист і керівник практики з психолого-педагогічних аспектів надають допомогу студентам під час складання ними індивідуальних планів роботи;

- групові керівники практики допомагають старості групи скласти протягом першого тижня виробничої педагогічної практики загальні розклади уроків, позакласних заходів, взаємовідвідувань студентами уроків практикантів, науково-методичних семінарів з психолого-педагогічних питань і методики навчання іноземної мови;

- груповий методист і керівник практики з психолого-педагогічних аспектів подають керівникові навчальної і виробничої практики Університету загальний розклад уроків, позакласних заходів, графік взаємовідвідувань практикантів, графік проведення наукових семінарів;

- керівник педагогічної практики факультету аналізує стан початкового етапу педагогічної практики і вживає заходів щодо його поліпшення.

На основному етапі обов'язки керівників виробничої педагогічної практики від Університету такі:

- групові методисти та вчителі дають студентам консультації з планування серій уроків і складання планів-конспектів окремих уроків, підготовки наочних посібників і технічних засобів навчання, планування і проведення позакласних заходів з іноземної мови;

- вчителі відвідують усі уроки і позакласні заходи з іноземної мови закріплених за ними практикантів та аналізують їх;
 - груповий методист і керівник практики з психолого-педагогічних аспектів відвідують уроки студентів-практикантів, беруть участь в їх обговоренні, проводять відповідно їх методичний і психолого-педагогічний аналіз;
 - групові методисти навчають студентів-практикантів аналізувати уроки: робити загальний, поелементний і поглиблений аналіз;
 - групові методисти відвідують позакласні заходи з іноземної мови, які проводять студенти, та аналізують їх;
 - керівник практики з психолого-педагогічних аспектів надає методичну допомогу студентам у проведенні ними позакласної виховної роботи, здійснює контроль за її проведенням;
 - керівник практики з психолого-педагогічних аспектів відвідує та організовує обговорення позакласних виховних заходів, що проводяться практикантами українською мовою (як класними керівниками), здійснює контроль за взаємовідвідуванням ними цих заходів;
 - керівник практики з психолого-педагогічних аспектів разом із класними керівниками сприяє забезпеченню оптимальних умов для проведення студентами виховної роботи, організації позакласних виховних заходів, надає допомогу студентам у вивченні індивідуальних особливостей учнів, класного колективу, у проведенні наукових досліджень;
 - груповий методист і керівник практики з психолого-педагогічних аспектів проводять наукові семінари з питань психології і педагогіки, методики навчання іноземних мов, забезпечують активну участь усіх студентів-практикантів в їх роботі;
 - керівник педагогічної практики факультету під час педпрактики відвідує школу: проводить бесіди з керівниками школи, вчителями, знайомиться з документацією, яку ведуть студенти, відвідує уроки та позакласні заходи і бере участь в їх аналізі; бере участь у роботі зборів педагогічного колективу школи за підсумками педагогічної практики;
 - керівник педагогічної практики факультету проводить бесіди з керівниками педпрактики про стан педагогічної практики, вживає заходів щодо її удосконалення;
 - під час педагогічної практики уроки студентів відвідують представники навчально-методичного відділу, деканату, завідувачі відповідних кафедр.
- На підсумковому етапі педагогічної практики керівники педагогічної практики від Університету здійснюють такі обов'язки:
- перевіряють документацію, яку ведуть студенти-практиканти, та оцінюють роботу кожного студента;
 - беруть участь в організації та проведенні зборів педагогічного колективу школи за підсумками педагогічної практики;
 - на зборах педагогічного колективу закладу загальної середньої освіти з підсумків педагогічної практики разом з вчителями та класними керівниками

характеризують роботу кожного студента-практиканта, що береться до уваги при виставленні оцінки.

На етапі організаційної роботи після закінчення педагогічної практики її керівники мають такі обов'язки:

- груповий методист спільно з керівником практики з психолого-педагогічних аспектів перевіряють документацію, яку подали студенти, підписують її та виставляють оцінку за педагогічну практику не пізніше як через три дні після її закінчення;
- груповий методист складає звіт про результати педагогічної практики в академгрупі за затвердженою схемою та подає його разом з документацією студентів керівникові педагогічної практики факультету не пізніше як через три дні після закінчення педагогічної практики;
- керівник практики з психолого-педагогічних аспектів складає звіт про результати педагогічної практики студентів (психолого-педагогічний, виховний і науково-дослідний аспекти) і подає його керівнику педагогічної практики факультету – відповідальному за організацію та проведення практики;
- керівник педагогічної практики факультету вивчає та аналізує звіти керівників практики і документацію студентів, складає звіт про результати педагогічної практики та подає його до відділу обліку та сприяння працевлаштуванню студентів університету.

На всіх етапах практики груповий методист інформує деканат про відсутність студента з поважної або іншої причини / невиконання студентом програми практики.

Зміст педагогічної практики

Змістом педагогічної практики є виконання студентом-практикантом обов'язків учителя англійської / німецької / французької / іспанської мови та класного керівника.

Зміст *навчально-виховної* роботи студента-практиканта у ЗЗСО:

- Планування та складання планів-конспектів окремих уроків та серії уроків іноземної мови.
- Проведення уроків.
- Відвідування уроків вчителів і студентів-практикантів.
- Проведення спостережень та аналізу відвіданих уроків.
- Проєктування та виготовлення допоміжних дидактичних посібників.
- Перевірка зошитів учнів з предмета.

Зміст *позакласної роботи* з учнями:

- Спостереження та аналіз окремих видів позакласної роботи, що проводять вчителі школи.
- Планування окремих видів позакласної роботи, що відповідають віковим особливостям школярів.
- Підготовка та проведення запланованої позакласної роботи.
- Відвідування, проведення спостережень та аналізу позакласних заходів, що проводять студенти-практиканти.

Зміст *науково-дослідницької* роботи студента-практиканта:

- Вивчення наукової психолого-педагогічної та методичної літератури з метою вдосконалення своєї роботи.
- Участь у роботі та виступи на методичних семінарах.
- Тестування рівня сформованості мовленнєвих навичок та вмій учнів.
- Проведення методичного аналізу мовного матеріалу, що вивчається, з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями та підбору найбільш ефективних прийомів попередження помилок.
- Проведення досліджень, необхідних для виконання курсової роботи.

Докладно зміст кожного етапу практики, види діяльності студента-практиканта та вимоги до цієї діяльності описані вище (див. стор. 10–14).

Перелік документації студента-практиканта

У перший тиждень практики студенти-практиканти складають і затверджують *індивідуальний план*, в якому відображається діяльність практиканта протягом усього періоду практики. По мірі виконання пунктів, запланованих в індивідуальному плані, студент ставить відмітку про виконання.

З першого дня практики студент веде щоденник практиканта, в якому записує результати спостережень, отриманих протягом відвідування уроків / позакласних заходів вчителів / класних керівників і практикантів.

Звітна документація студента-практиканта

Після закінчення практики студенти готують і подають керівникам практики такі звітні матеріали з педагогічної практики:

А) Пакет документів, який студент подає *груповому методисту* після закінчення практики з англійської мови:

- Звіт про виконану роботу під час практики.
- План-конспект одного уроку з ескізами допоміжних засобів навчання.
- План-конспект одного позакласного заходу з англійської мови.
- Текст доповіді за результатами виконання дослідницького завдання / наукового дослідження з теми курсової роботи (до 5 сторінок друкованого тексту).

Б) Пакет документів, який студент подає *керівнику практики з психолого-педагогічних аспектів*:

- Звіт про проведення дослідницького завдання.
- Методичну розробку виховного заходу українською мовою.

Контроль результатів діяльності студентів-практикантів

Форми та критерії оцінювання студентів

За результатами педагогічної практики студентам виставляється оцінка «зараховано» / «не зараховано» та оцінка у 100-бальній шкалі, в системі ЄКТС. При виставленні оцінки беруться до уваги:

- 1) робота студента-практиканта як учителя іноземної мови;
- 2) робота студента-практиканта як класного керівника.

При виставленні оцінки за результатами роботи студента-практиканта як учителя враховуються та оцінюються такі види роботи:

1) *навчальна* робота практиканта (враховується кількість і якість проведених уроків англійської / німецької / французької / іспанської мови; кількість відвіданих уроків іноземної мови, участь у їх аналізі; якість поданого конспекту одного уроку іноземної мови; якість підготовленого наочного посібника; оцінка діяльності студента вчителем ІМ);

2) *позакласна* робота з іноземної мови (враховується якість проведених виховних заходів; кількість відвіданих виховних заходів, участь у їх аналізі; якість поданої розробки заходу);

3) *науково-дослідницька робота з методики навчання* іноземної мови (враховується якість виконання індивідуального завдання, пов'язаного з дослідженням методичних аспектів навчання ІМ і виступ на методичному семінарі за результатами дослідження).

При виставленні оцінки за результатами роботи студента-практиканта як класного керівника враховуються та оцінюються такі види роботи:

1) *виховна робота*: якість виконання обов'язків класного керівника; якість проведеного виховного заходу. До уваги береться й оцінка діяльності студента класним керівником закріпленого за студентом-практикантом класу;

2) *проведення науково-дослідницької роботи* (рівень, якість проведеного психолого-педагогічного дослідження);

3) *участь у наукових* психолого-педагогічних семінарах;

4) *якість проведеного виховного заходу* українською мовою, його актуальність, відповідність змісту віковим особливостям учнів та ін.;

5) *якість методичної розробки виховного заходу*, аналіз проведеного виховного заходу.

Оцінка результатів практичної підготовки студента здійснюється за **100-бальною** шкалою: 1) діяльність студента як вчителя англійської мови – до **70** балів (з них: навчальна робота – до 40 балів; позакласна робота з іноземної мови – до 20 балів; науково-дослідна робота з методики навчання іноземної мови – до 10 балів); 3) діяльність студента-практиканта як класного керівника – до **30** балів.

Згідно з Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна форми здобуття освіти) навчальні завдання, визначені програмою педагогічної практики, звітні документи з педагогічної практики мають бути виконані самостійно; необхідно надавати посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методи досліджень і джерела інформації. У разі виявлення факту порушення студентом академічної доброчесності безпосередньо під час проходження педагогічної практики і підсумкового контролю з педагогічної практики науково-педагогічний працівник (груповий методист, керівник

практики з психолого-педагогічних аспектів) припиняє проходження здобувачем освіти контролю, йому / їй повідомляється про встановлення факту порушення академічної доброчесності. Науково-педагогічний працівник згідно зі встановленими цією програмою критеріями оцінювання виставляє студентові, який порушив академічну доброчесність, 0 (нуль) балів (у 100-бальній шкалі) чи / і оцінку «не зараховано» за проходження педагогічної практики.

Критерії оцінювання результатів педагогічної практики

№ пор.	Критерії	Макс. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1. Робота студента-практиканта як учителя іноземної мови				
1.1	Навчальна робота	40	1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, а також записи усіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків висока. 4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, виявляючи творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію повним обсягом і вчасно.	36 – 40
			1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, а також записи усіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків достатня. 4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, виявляючи у більшості випадків творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію повним обсягом і вчасно.	33 – 35

		1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано не повним обсягом, але не менше, ніж на 75 %. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, але не має усіх записів відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент не завжди брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент часто виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав звітну документацію повним обсягом і вчасно.	30 – 32
		1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано не повним обсягом, але не менше, ніж на 75 %. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених уроків, а також записи не всіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент несистематично брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент за необхідністю виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав необхідну звітну документацію вчасно або із запізненням.	26 – 29
		1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано обсягом не менше, ніж на 50 %. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених ним уроків, а також записи не всіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент епізодично брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав усю необхідну документацію з запізненням.	24 – 25
		1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики без поважних причин виконано менше ніж на 50 %.	1 – 23

			2. Студент має схематичні плани деяких проведених ним уроків, у нього відсутні плани-конспекти та записи відвіданих ним уроків, проведених вчителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків незадовільна. 4. Студент не брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання, спираючись на зразки. 6. Студент подав звітну документацію не повним обсягом. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.	
			1. Студент не провів жодного уроку. 2. Студент не відвідував заняття викладачів і студентів-практикантів. 3. Студент не подав звітну документацію.	0
1.2	Позакласна робота з іноземної мови	20	1. Студент має розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позакласних заходів з ІМ, а також записи усіх відвіданих ним заходів з ІМ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ висока. 3. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	18 – 20
			1. Студент має розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позакласних заходів з ІМ, а також записи усіх відвіданих ним заходів з ІМ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ достатня. 3. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	16 – 17
			1. Студент має розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позакласних заходів з ІМ, але не має усіх записів відвіданих ним позакласних заходів з ІМ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ достатня.	15

			3. Студент не завжди брав активну участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	
			1. Студент має не всі розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позакласних заходів з ІМ, а також не всі записи відвіданих ним заходів з ІМ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ достатня або задовільна. 3. Студент несистематично брав участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	13 – 14
			1. Студент має не всі розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позакласних заходів з ІМ, а також не всі записи відвіданих ним заходів з ІМ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ задовільна. 3. Студент зрідка брав участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	12
			1. У студента відсутні план-конспект позакласного заходу та записи відвіданих ним заходів, проведених вчителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ незадовільна. 3. Студент не брав участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	1 – 11
			1. Студент не провів позакласний захід з ІМ. 2. Студент не відвідував позакласні заходи, які проводились учителями, студентами-практикантами.	0
1.3	Науково-дослідницька робота з методики викладання іноземних мов	10	1. Студент брав активну участь у роботі методичних семінарів, виступав з доповідями, брав участь в обговоренні. 2. Дослідницькі завдання студент виконав повним обсягом.	9 – 10
			1. Студент брав активну участь у роботі методичних семінарів, виступав з доповідями. Не завжди брав участь в обговоренні. 2. Дослідницьке завдання виконав.	7 – 8
			1. Студент несистематично брав участь у роботі методичних семінарів, періодично виступав із доповідями та брав участь в обговоренні. 2. Дослідницьке завдання студент виконав не повним обсягом.	6
			1. Студент епізодично брав участь у роботі методичних семінарів, не виступав із	1 – 5

			доповідями, не брав участі в їх обговоренні. 2. Дослідницьке завдання студент виконав частково.	
			1. Студент не брав участі в роботі методичних семінарів і не виступав з доповідями. 2. Студент не виконав дослідницьке завдання.	0

2. Робота студента-практиканта як класного керівника				
2.1	Якість проведення науково-дослідної роботи з психолого-педагогічних проблем (виконання дослідницьких завдань, участь у методичних семінарах)	10	- повна відповідність змісту роботи темі дослідження, методики дослідження адекватні темі, отримані результати систематизовані, наявні авторські висновки, дотримані вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи та орфографічного стандарту; - актуальність теми дослідження обґрунтована, дослідження виконане на достатньо високому науково-теоретичному й методичному рівні, отримані результати систематизовані, але висновки не є достатньо переконливими або відсутні рекомендації, або є незначні зауваження до оформлення роботи; - тема дослідження розкрита, методики дослідження адекватні темі і завданням, але науково-теоретичний і методичний рівень його виконання недостатньо високий, наявні змістові та помилки в оформленні матеріалів дослідження; - тема дослідження розкрита поверхово, науково-методичний рівень роботи низький, результати дослідження погано або взагалі не систематизовано, висновки не переконливі, є суттєві зауваження до технічного й естетичного оформлення роботи, дотримання орфографічного стандарту; - матеріали відсутні.	9 – 10 7 – 8 6 1 – 5 0
2.2	Якість організації і проведення виховного заходу рідною мовою	10	- висока, тема актуалізована з урахуванням вікових особливостей учнів, мети досягнуто; методи, прийоми, засоби, форма організації, що використовувались при проведенні заходу, були адекватними його цілям і завданням, а також віковим особливостям учнів;	9 – 10

			досягнуто високого рівня активності й самостійності учнів у процесі підготовки і проведення виховного заходу; - виховні функції загалом досягнуті; тема актуалізована з урахуванням вікових особливостей учнів, мети досягнуто, методи, прийоми, засоби, форма організації, що використовувались при проведенні заходу, в основному були адекватними його цілям і завданням, а також віковим особливостям учнів; досягнуто достатнього рівня активності й самостійності учнів у процесі підготовки і проведення виховного заходу; - функції виховного заходу реалізовані не повністю; недостатньо актуалізована тема заходу з урахуванням вікових особливостей, запитів, інтересів учнів; недостатня відповідність методів, прийомів, засобів, форми організації, що використовувались при проведенні заходу, його цілям і завданням і віковим особливостям учнів; - функції виховного заходу не повністю реалізовані; недостатньо актуалізована тема заходу; зміст його не відповідає віковим особливостям учнів; методи, прийоми, засоби, обрана форма організації не є адекватними його цілям і завданням, віковим особливостям учнів; не досягнуто достатньої активності й самостійності учнів у процесі підготовки та проведення виховного заходу; - виховний захід не проведено.	7 – 8 6 1 – 5 0
2.3	Якість методичної розробки виховного заходу	10	- тема заходу є актуальною й вмотивованою, відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу насичений фактичним матеріалом, враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, що спрямовані на забезпечення високого рівня активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного	9 – 10

			заходу; здійснено глибокий аналіз виховного заходу; - тема заходу в цілому є актуальною й вмотивованою, відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу насичений фактичним матеріалом, загалом враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, що спрямовані на забезпечення високого рівня активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; подано всі структурні компоненти методичної розробки, здійснено достатній аналіз виховного заходу; - тема заходу є не досить актуальною й вмотивованою, недостатньо відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу недостатньо насичений фактичним матеріалом, не завжди враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; не досить оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації і недостатньо спрямовані на забезпечення високого рівня активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; аналіз виховного заходу здійснено поверхово; - тема заходу не є актуальною й вмотивованою, не повністю відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу не враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; не оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, вони не спрямовані на забезпечення активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; відсутні окремі компоненти методичної розробки, аналіз виховного заходу здійснено поверхово або він відсутній; - методична розробка виховного заходу не підготовлена	7 – 8 6 1 – 5 0
	Разом	100		

Отже, максимальний рейтинговий бал студента-практиканта за результатами практики становить **100 балів**. Підсумкова оцінка «зараховано» / «не зараховано» та оцінка за шкалою ЄКТС виставляються так:

8.3. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види діяльності під час педпрактики	Оцінка ЄКТС	
90 – 100	A	«Зараховано»
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	«Не зараховано»

Підбиття підсумків практики

По закінченні педагогічної практики груповий методист разом з керівником практики з психолого-педагогічних аспектів виставляють оцінки, оголошують результати оцінювання студентам і заповнюють відомості та залікові книжки. Також групові методисти подають звіти факультетському керівнику практики, який, у свою чергу, готує зведений аналітичний звіт за результатами практики та подає його керівникові навчальної і виробничої практики Університету.

Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов:

- 1) забезпечує отримання і збереження звітної документації студентів-практикантів, керівників практики як складника портфолію освітніх програм;
- 2) ініціює отримання і збереження зауважень і пропозицій стейкхолдерів;
- 3) організовує обов'язкове опитування студентів-практикантів, органів студентського самоврядування, керівників практики, роботодавців;
- 4) регулярно проводить опитування випускників освітньої програми щодо ефективності організації практики, шляхів підвищення її ефективності;
- 5) готує звіти, необхідні аналітичні матеріали;
- 6) використовує результати опитування для удосконалення програм практики, її організації і проведення, навчально-методичного та інформаційного забезпечення практики.

Після опрацювання звітів керівників практики проводиться конкурс на найкращого студента-практиканта та оприлюднення відгуків школярів тих шкіл, де проводилася практика.

Зразки документації

1. Індивідуальний план	32
2. Схема ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень студентом-практикантом	35
3. Схема плану-конспекту уроку англійської мови.....	36
4. Схема загального аналізу уроку іноземної мови	37
5. Орієнтовна тематика методичних семінарів з психолого-педагогічних проблем.....	38
6. Схема методичної розробки позакласного виховного заходу, що проводиться рідною (українською) мовою.....	39
7. Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики особистості учня.....	40
8. Схема звіту студента-практиканта.....	41
9. Схема звіту групового методиста про результати практики студентів.....	42
10. Схема звіту керівника практики з психолого-педагогічних аспектів.....	43

ЗАТВЕРДЖУЮ

Груповий методист _____

Керівник практики з психолого-педагогічних
аспектів _____

« ____ » _____ 202_ р.

Індивідуальний план
студента-практиканта IV курсу філологічного факультету
освітніх технологій
Київського національного лінгвістичного університету

(прізвище, ім'я, по батькові)

на період виробничої педагогічної практики з _____ по _____ 202_ р.

ЗЗСО № _____ м. _____.

Навчально-виховна робота проводиться в _____ класі.

Розділ	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
I.	Початковий етап педагогічної практики 1. Взяти участь у настановній конференції, у роботі з груповим методистом та керівником практики з психолого-педагогічних аспектів (вказати прізвища). 2. Познайомитися із закладом загальної середньої освіти, директором, заступниками директора з навчальної і виховної роботи, вчителями (вказати прізвища). 3. Ознайомитися з планом роботи вчителя іноземної мови (вказати прізвище). 4. Познайомитися з учнями класу, з планом роботи класного керівника (вказати прізвище, клас). 5. Ознайомитися з порядком ведення класного журналу. 6. Скласти індивідуальний план та затвердити його.		
II.	Навчальна та виховна робота з іноземної мови 1. Скласти тематичний план уроків англійської мови на період практики. 2. Відвідувати уроки учителів іноземної мови, їх аналіз (вказати прізвища). 3. Відвідувати демонстраційні уроки, брати участь у їх аналізі.		

	4. Проводити уроки іноземної мови. 5. Відвідувати уроки студентів-практикантів, брати участь у їх аналізі (вказати прізвища). 6. Відвідувати позакласні заходи з іноземної мови, які проводять вчителі, брати участь у їх аналізі (вказати прізвища). 7. Проводити позакласні заходи з іноземної мови (вказати форму, тему заходу). 8. Відвідувати позакласні заходи з іноземної мови, які проводять студенти-практиканти, брати участь у їх аналізі (вказати форму, тему заходів, прізвища). 9. Виготовляти наочні посібники (вказати посібники). 10. Перевіряти зошити учнів. 11. Проводити додаткові заняття.		
III.	Позакласна виховна робота 1. Ознайомитись з системою навчальної та виховної роботи у закладі загальної середньої освіти, класі (за яким закріплений студент). 2. Ознайомитись з системою роботи класного керівника (вказати прізвище, клас). 3. Вивчити учнів класу (за яким закріплений студент). 4. Виконувати функції та обов'язки класного керівника. 5. Підготувати і провести позакласні виховні заходи (вказати форму, тему заходів). 6. Відвідувати позакласні виховні заходи, які проводять учителі (вказати прізвища), їх аналіз. 7. Відвідувати позакласні виховні заходи, які проводять студенти-практиканти (вказати форму, тему заходів, прізвища), їх аналіз.		
IV.	Науково-дослідницька робота з методики навчання іноземних мов 1. Провести наукове дослідження, пов'язане з темою курсової роботи, на тему: «_____». 2. Підготувати доповідь на науковий семінар з методики навчання іноземних мов по темі проведеного дослідження (вказати тему виступу). Науково-дослідницька робота з психолого-		

	педагогічних проблем 3. Провести наукове дослідження з психолого-педагогічних проблем: «_____». 1. Підготувати доповідь по темі проведеного дослідження з психолого-педагогічних проблем на науковий семінар на тему «_____» (вказати тему виступу). 2.		
V.	Завершальний етап 1. Звітувати про результати практики на засіданні педагогічної ради школи. 2. Підготувати звітну документацію з педпрактики. 3. Взяти участь у підсумковій конференції з педагогічної практики в університеті.		

Схема ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень студентом-практикантом

Протягом усієї педагогічної практики студент веде щоденник психолого-педагогічних спостережень. На першому аркуші щоденника подається така інформація:

Щоденник психолого-педагогічних спостережень

студента _____ курсу _____ факультету _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Груповий методист _____

(посада, науковий ступінь, прізвище, ініціали)

Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів

(посада, науковий ступінь, прізвище, ініціали)

ЗЗСО № _____ м. _____ Клас _____

Учитель англійської мови _____

Класний керівник _____

Термін педпрактики з _____ до _____ 202__ р.

Записи в щоденнику ведуться за такою формою:

Дата	Зміст роботи		
	Короткий зміст спостережень на уроках, позакласних заходах, бесід зі школярами тощо	Фактичний матеріал для психолого-педагогічної характеристики учня, курсової роботи	Поради вчителя, класного керівника, методиста, педагога, психолога

Схема плану-конспекту уроку англійської мови

(Дата _____)	
План-конспект уроку (№... у... класі)	
Тема: _____ Підтема: _____	
Цілі: _____	
Практична/ні _____	
Освітня/ні _____	
Розвивальна/ні _____	
Виховна/ні _____	
Обладнання уроку: _____	
План уроку	
Початок уроку	Час (хв.)
I. Організаційний момент	2
II. Мовленнєва/фонетична зарядка	3
Основна частина уроку	
III – IV	35
Заклучна частина уроку	
VII. Пояснення домашнього завдання	2
VIII. Підсумки уроку	3
Хід уроку	
Етап	Зміст роботи

Схема загального аналізу уроку *іноземної мови*

I. Цілеспрямованість уроку.

1. Визначити тему уроку, місце уроку в тематичному циклі, тип уроку.
2. Назвати цілі уроку: практичні, виховні, загальноосвітні, розвивальні, професійно орієнтовані.
3. Встановити відповідність поставлених цілей типу уроку та його місцю в тематичному циклі уроків.

II. Структура і зміст уроку.

1. Зафіксувати етапи уроку в їх послідовності.
2. Встановити відповідність прийомів навчання основним цілям уроку.
3. Оцінити раціональність співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ.
4. Назвати допоміжні засоби навчання, що використовувались, оцінити їх доцільність та ефективність.
5. Визначити розвивальну, виховну, освітню цінність мовленнєвого матеріалу уроку і вправ, їх відповідність віковим інтересам учнів.

III. Активність учнів на уроці.

1. Визначити основні форми взаємодії вчителя та учнів на уроці, їх місце (на якому етапі, для виконання яких завдань) та ефективність.
2. Назвати прийоми стимулювання мовленнєвої і розумової активності учнів.

IV. Мовленнєва поведінка вчителя.

1. Визначити відповідність мовлення вчителя мовній нормі, його адаптованість до рівня мовної підготовки учнів і вимог шкільної програми.
2. Визначити ступінь володіння виразами класного вжитку.
3. Оцінити чіткість і доступність формулювання вчителем завдань для учнів і зверненість його мовлення до учнів.
4. Визначити доцільність використання рідної мови вчителем на уроці.
5. Встановити співвідношення мовлення вчителя та учнів на уроці.

V. Результативність уроку.

1. Підсумувати те, чого навчилися учні на уроці.
2. Визначити відповідність рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь поставленим цілям.
3. Оцінити об'єктивність і мотиваційний потенціал виставлених учителем оцінок.

Орієнтовна тематика методичних семінарів з психолого-педагогічних проблем:

1. Основні напрями діяльності класного керівника в сучасних умовах.
2. Шляхи реалізації завдань стратегії «Нова українська школа» в діяльності класного керівника.
3. Сутність педагогіки партнерства в умовах нової української школи.
4. Методи вивчення особистості школяра.
5. Методика підготовки і проведення виховного заходу, зокрема й в умовах онлайн навчання.
6. Реалізація Національної програми виховання дітей та учнівської молоді в Україні в умовах сучасного закладу загальної середньої освіти.
7. Шляхи та джерела формування педагогічної майстерності сучасного вчителя.
8. Форми та методи педагогічного стимулювання в процесі формування позитивної поведінки учнів.
9. Стилi та моделі взаємодії вчителя та учнів.
10. Психолого-педагогічні умови об'єктивного оцінювання знань учнів.
11. Методика організації формувального оцінювання в умовах Нової української школи.
12. Особливості підготовки і проведення виховних заходів різних форм організації і технологій.
13. Форми, форми організації роботи класного керівника з батьками учнів.
14. Педагогічна етика вчителя.
15. Спілкування як чинник виховання учнів.
16. Наукова організація педагогічної праці.

Схема методичної розробки позакласного виховного заходу, що проводиться рідною (українською) мовою

Захід проведено студентом-практикантом _____ групи
_____ факультету

(прізвище, ім'я, по батькові)
в класі _____ «_____» _____ 202__ р.

I. Загальна характеристика заходу

1. Форма організації заходу (бесіда, диспут, екскурсія тощо).
2. Тема заходу.
3. Місце проведення заходу і його тривалість.
4. Обґрунтування необхідності проведення цього заходу, виходячи з особливостей віку, зацікавленості учнів, рівня їх розвитку та вихованості, можливостей студента-практиканта, умов роботи.
5. Виховна мета.
6. Оформлення виховного заходу (оголошення, відповідне оформлення приміщення тощо).
7. Обладнання (технічні засоби, наочність).
8. Методичне оснащення (використана література, методичні розробки тощо).

II. План підготовки виховного заходу

1. Попередні бесіди з класним керівником.
2. Виявлення інтересу та можливостей класу, визначення теми виховного заходу та форми його проведення.
3. Створення активу учнів з підготовки та проведення заходу.
4. Оформлення сценарію виховного заходу.

III. План проведення виховного заходу

IV. Аналіз проведеного заходу

Аналіз досягнення цілей заходу за такими критеріями:

- а) рівень зацікавленості учасників проведеним заходом;
- б) рівень і характер активності, відповідальності і самостійності учасників у процесі підготовки та проведення заходу.
- в) рівень емоційного впливу заходу;
- г) адекватність форми, змісту та методів, що використовувались при проведенні заходу, цілям і завданням, що були поставлені;
- д) рівень емоційного настрою та психологічні особливості студента-практиканта до проведення наміченого заходу;
- е) аналіз упущень, недоліків, їх причини та шляхи усунення в подальшій роботі.

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики особистості учня

1. **Загальні відомості**
Прізвище та ім'я учня / учениці. Вік. Клас. Стан здоров'я. Загальний фізичний розвиток. Коло друзів, знайомих поза школою.
2. **Взаємостосунки з колективом класу та вчителями.**
 - Психологічний статус у колективі. Усвідомлення свого статусу.
 - Характер стосунків із однокласниками. Із ким товаришує і чому. Із ким конфліктує і з якої причини.
 - Чи цінує своє перебування і навчання в цій школі, в колективі свого класу, що саме ціную.
 - Стосунки, що склалися між учнем і класним керівником, учителями-предметниками (чи є контакт, чи любить, поважає їх).
3. **Особливості темпераменту та характеру.**
 - Яскраво виражені позитивні та негативні риси характеру. Вольові якості.
 - Тип і особливості темпераменту, його прояви в різних сферах діяльності учня.
 - Переважаючий настрій, причини змін настрою.
4. **Навчальна діяльність.**
 - Успішність з різних предметів. Загальний розумовий розвиток. Кругозір, начитаність.
 - Педагогічні особливості, що проявляються у процесі навчання:
 - а) особливості уваги (зосередженість, сталість, розсіяність);
 - б) особливості сприймання та швидкість сприймання;
 - в) рівень і характер розвитку мимовільного та довільного запам'ятовування (заучує механічно чи осмислено; чи володіє раціональними прийомами запам'ятовування, швидкість і міцність запам'ятовування, легкість відтворення, індивідуальні особливості пам'яті);
 - г) розвиток мислення (уміння виділяти основне, уміння порівнювати, узагальнювати, робити самостійні висновки, швидко знаходити шляхи розв'язання; рівень засвоєння загальних та абстрактних понять);
 - д) розвиток уяви (багатство відтворювальної та творчої уяви в різних видах навчальної діяльності та мовленні).
 - Наявність інтересу до навчання, спрямування інтересу. Старанність і наполегливість у навчанні. Мотиви навчання. Рівень розвитку культури мовлення.
5. **Ставлення до праці.**
 - Любить чи не любить працювати. Який вид праці є найбільш привабливим для учня / учениці?
 - Чи поважає людей праці та результати чужої праці.
 - Які має трудові навички та уміння.
 - Організованість, дисциплінованість у праці.
6. **Спрямованість особистості учня та спеціальні здібності.**
 - Перелік інтересів, їх характер, глибина та активність.
 - Ідеали, ціннісні орієнтири та життєві плани.
 - Чи є в учня / учениці здібності до тієї чи тієї діяльності. У чому виявляється та яким чином розкриваються.
7. **Загальні психолого-педагогічні висновки.**
 - Визначення найважливіших психолого-педагогічних завдань, які стоять у виховній роботі з конкретним учнем / ученицею.
 - Рекомендації щодо шляхів подальшої роботи з учнем / ученицею.

Схема звіту студента-практиканта

Звіт

студента ___ групи факультету _____ у ЗЗСО № _____ м. _____

Груповий методист _____

Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів _____

1. **Кількісні результати педагогічної практики:**

кількість відвіданих уроків учителів;
кількість відвіданих уроків студентів-практикантів;
кількість виступів на семінарах;
кількість проведених уроків;
кількість проведених виховних заходів як класного керівника;
кількість відвіданих виховних заходів як класного керівника;
кількість проведених позакласних заходів з іноземної мови;
кількість відвіданих позакласних заходів з іноземної мови.

2. **Початковий етап педагогічної практики** (участь у настановній конференції та груповій бесіді з методистом; знайомство з керівництвом школи та вчителями; ознайомлення з планом роботи вчителя іноземної мови, класного керівника; знайомство з учнями).

3. **Навчальна та виховна робота з іноземної мови** (складання тематичного плану уроків іноземної мови на період педагогічної практики; відвідування уроків учителів іноземної мови; загальна коротка характеристика уроків; проведення уроків іноземної мови в закріплених групах і під час заміни, виготовлення наочних посібників та інших допоміжних матеріалів студентами-практикантами та їх загальна коротка характеристика).

4. **Проведення позакласної роботи з іноземної мови**, відвідування позакласних заходів з іноземної мови, що проводяться вчителями та студентами-практикантами, їх загальна коротка характеристика, опис підготовки до проведення позакласного заходу з іноземної мови на тему «_____»; якість проведення позакласного заходу з іноземної мови; самоаналіз проведеного заходу.

5. **Проведення виховної роботи з учнями** (ознайомлення з системою роботи класного керівника; вивчення учнів класу, за яким закріплений студент; виконання функцій і обов'язків класного керівника; опис прийомів щодо реалізації виховної спрямованості уроків; відвідування виховних заходів, проведених учителями та студентами-практикантами, їх загальна коротка характеристика; кількість проведених виховних заходів, їх тематика; якість і аналіз їх проведення).

6. **Науково-дослідницька робота** (теми дослідницької роботи з методики та педагогіки; вивчена література з теми; опис спостережень за темою дослідження; теми виступів на методичних семінарах).

7. **Завершальний етап практики** (виступи на засіданні педагогічної ради школи та підсумковій конференції з педпрактики).

Схема звіту групового методиста про результати практики студентів

_____ групи _____ курсу факультету _____.

ЗЗСО № _____ м. _____

Груповий методист _____

Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів _____

1. Якісні та кількісні результати педагогічної практики.

Прізвище, ім'я та по батькові студента	Оцінка за національною шкалою та системою ЄКТС	Кількість уроків, проведених студентом	Кількість проведених позакласних виховних заходів	Кількість відвіданих керівником уроків	Кількість відвіданих керівником позакласних заходів
1	2	3	4	5	6

2. Прізвище та ініціали студентів, які приступили до педпрактики із запізненням (вказати причину).

3. Прізвище та ініціали студентів, які не виконали програму педагогічної практики (вказати причину невиконання).

4. Трудова дисципліна студентів у період педагогічної практики, ставлення до майбутньої професії.

5. Якість проведення початкового етапу педагогічної практики.

6. Проведення методичних семінарів (тематика, ефективність).

7. Оволодіння студентами а) конструктивно-планувальними, б) комунікативно-навчальними, в) організаційними та г) дослідницькими вміннями (назвати добре і недостатньо підготовлених студентів).

8. Рівень розвитку мовленнєвих навичок і вмінь (назвати добре і недостатньо підготовлених студентів, зазначити типові помилки в іншомовному мовленні студентів).

9. Оволодіння студентами вмінням готувати та проводити позакласні заходи іноземною мовою (назвати найкращі заходи, вказати недоліки організації та проведення).

10. Висновки вчителів про роботу практикантів.

11. Види роботи групового методиста з практикантами (індивідуальна робота / проведення спеціальних заходів, спрямованих на покращення педагогічної практики та усунення недоліків).

12. Недоліки організації та проведення педагогічної практики. Відповідність школи вимогам до баз практики.

13. Пропозиції щодо усунення недоліків організації педагогічної практики.

Дата

підпис групового методиста

**Схема звіту
керівника практики з психолого-педагогічних аспектів**

Керівник _____

ЗЗСО № _____

Група _____, факультет _____

1. Організаційна робота керівника педагогічної практики щодо її проведення в школі (початок, хід, завершення практики).
2. Форми роботи керівника зі студентами.
3. Загальна характеристика психолого-педагогічної підготовки студентів.
4. Позакласна виховна робота (тематика заходів, кращі з них, прізвища студентів).
5. Тематика методичних семінарів (прізвища студентів, які брали активну участь у семінарах, теми їх доповідей).
6. Дії студентів, що сприяли встановленню контакту з учнями. Назвати чинники, які ускладнювали встановлення контакту студентів з учнями.
7. Науково-дослідницька робота студентів-практикантів (актуальність, ефективність, якість проведених досліджень та їх результативність).
8. Кращі та недостатньо підготовлені студенти з психолого-педагогічних аспектів практики.
9. Прізвища студентів, які не виконали в повному обсязі програму педпрактики (вказати причини).
10. Пропозиції щодо удосконалення педпрактики.

Дата

підпис керівника практики з психолого-педагогічних аспектів

Рекомендована література

Основна

1. Соловей, М. І., Ніколаєва, С. Ю., Кудіна, В. В., Демчук, В.С., Борецька, Г.Е., & Таранік-Ткачук, К.В. (2020). *Педагогічна практика студентів у закладах загальної середньої освіти (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти): навчальний посібник*. Видавничий центр КНЛУ.
2. Бігич, О.Б., Бориско, Н.Ф., Борецька, Г.Е. & інші. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. (С. Ю. Ніколаєва, Ред.). Ленвіт.
3. Бігич, О. Б. (2017). *Методична скарбничка вчителя / викладача іспанської мови: формування лінгвосоціокультурної компетентності* : монографія. Видавничий центр КНЛУ.
4. Бігич, О. Б. (2022). Зміст вибіркової дисципліни «Візуальні опори для навчання іноземних мов і культур». *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*, 36, 103–110. <https://doi.org/10.32589/2412-9283.36.2022.262046>
5. Бориско, Н. Ф. (2018). Проблеми міжкультурної підготовки майбутніх учителів і викладачів іноземних мов. *Іноземні мови*, 1, 9–20. <https://doi.org/10.32589/im.v0i1.124861>
6. Бурмістров, А. О. (2019). Формування національної самосвідомості молоді в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Виховна робота в школі*, № 11, 181–185.
7. Електронні версії підручників. *Електронна бібліотека*. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/> (дата звернення: 26.01.2024).
8. Калашин, В. Ф., Гоменюк, Д. В. (2019). Вікова криза: Що робити? *Виховна робота в школі*, 7, 25–26.
9. Майєр, Н. В., Устименко, О. М., Борецька, Г.Е. (2020). *Практикум формування тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур*. Ліра.
10. Ніколаєва, С. Ю. (Ред.). (2015). *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах* : Колективна монографія. Видавничий центр КНЛУ.
11. Онопрієнко, О.В. (2021). *Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи* : навч.-метод. посіб. Ранок.
12. Потапенко, І. (2023). *STEM-освіта в початковій школі: від навчальної моделі до реального уроку*. (О. Елькін, О., О. Масалітіна, Ред.). (К. Ремез упорядкув.). Електронне видання. ГО «EdCamp Ukraine».
13. Свиридчук, В.П. (2023). Формувальний контроль лексичної компетентності як складник міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови. *Вісник КНЛУ. Педагогіка та психологія*, 38, 85–94. <https://doi.org/10.32589/2412-9283.38.2023.284559>

14. Устименко, О. М. (2018) Підсумковий контроль у проектному навчанні іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти. *Іноземні мови*, 1, 21–35. <https://doi.org/10.32589/im.v0i1.124870>
15. Устименко, О. М. (2020). Порівняльний аналіз технологій традиційного та проектного навчання іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти. *Іноземні мови*, 2, 50-51. <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2020.2.203629>
16. Черниш, В. В. (2013). *Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні* : монографія. Ленвіт.
17. The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment : Companion Volume with New Descriptors. (2018). Education Department, Council of Europe.
18. Pachler, Norbert. Redondo, Ana (Editors). (2023). *A Practical Guide to Teaching Foreign Languages in the Secondary School* (Third Edition). Taylor & Francis.
19. Frank, J. (2013). Raising Cultural Awareness in the English Language Classroom. *English Teaching Forum*, 4, 2–12.
20. Hadfield J., Hadfield Ch. (2010). *Introduction to Teaching English*. Oxford.
21. Mitchell, D. (2014) What really works in special education and inclusive education: Using evidence-based teaching strategies (2nd Ed.). New York: Routledge.

Додаткова

Періодичні видання

Науково-методичний журнал «Іноземні мови» <http://fl.knlu.edu.ua/>
 Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua/>

Інтернет-ресурси

Сайт Міністерства освіти і науки України. <https://mon.gov.ua/ua>
 Сайт Британської Ради в Україні <http://www.britishcouncil.org.ua>
 Сайт Французького інституту в Україні <http://institutfrancais-ukraine.com/>
 Сайт Instituto Cervantes <http://ave.cervantes.es/>
 Сайт Council of Europe <http://www.coe.int/>
 Сайт Goethe-Institut в Україні
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>
 Сайт European Centre for Modern Languages of the Council of Europe (The ECML) <http://www.ecml.at/>